Disaster Management Act 2005

విపత్తు

'విపత్తు' అనేది ఏదైనా ప్రాంతంలో తీవ్రమైన విధ్వంసం, గణనీయమైన ప్రాణనష్టం లేదా గాయాలు, ఆస్తి నష్టం మరియు పర్యావరణానికి నష్టం లేదా క్షీణతకు దారితీసే దుర్ఘటనను సూచిస్తుంది. ఈ పదం విపత్తు నిర్వహణ చట్టం, 2005లోని సెక్షన్ 2(డి) ప్రకారం నిర్వచించబడింది. ఇది సంఘం యొక్క సామర్థ్యానికి మించిన స్వభావం లేదా పరిమాణం కలిగి ఉంటుంది. ఇది సహజమైన లేదా మానవ నిర్మిత ప్రమాదాలు, సాంకేతిక ప్రమాదాలు, పర్యావరణ ప్రమాదాలు లేదా నిర్లక్ష్యం వల్ల సంభవించవచ్చు

విపత్తు నిర్వహణ అనేది విపత్తు నిర్వహణ చట్టం, 2005లోని సెక్షన్ 2(ఇ) ప్రకారం విపత్తుల నిర్వహణను సమర్థవంతంగా ప్లాన్ చేయడం, సిద్ధం చేయడం మరియు తగ్గించడం. ఇది విపత్తు ప్రమాదాన్ని తగ్గించే లక్ష్యంతో వనరులను వ్యూహాత్మకంగా ఏర్పాటు చేయడం మరియు నిర్వహించడం. ఇది విపత్తు నివారణ, సంసిద్ధత, సత్వర ప్రతిస్పందన, సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం, పునరావాసం, పునర్నిర్మాణం మరియు పునరుద్ధరణ విధులను నిర్వహించడానికి క్రమబద్ధమైన వ్యూహం, సమన్వయం మరియు పనితీరును కూడా కలిగి ఉంటుంది.

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం 2005

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం, 2005 దేశంలో విపత్తుల నిర్వహణకు సమర్థవంతమైన చర్యలను అందిస్తుంది. చట్టం మొత్తం భారతదేశానికి వర్తిస్తుంది. విపత్తు నిర్వహణ చట్టంని భారత ప్రభుత్వం 26 డిసెంబర్ 2005న ఆమోదించింది. హోం వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ నేషనల్ డిజాస్టర్ మేనేజ్‌మెంట్ అథారిటీతో కలిసి పనిచేస్తుంది. విపత్తు సహాయం మరియు ఇతర అత్యవసర పరిస్థితుల కోసం నిధులను ఏర్పాటు చేయడం వంటి ఆర్థిక మరియు ద్రవ్య సహాయానికి సంబంధించిన నిబంధనలను కూడా చట్టం కలిగి ఉంది. ఈ చట్టం జాతీయ, రాష్ట్ర మరియు జిల్లా స్థాయిలలో విపత్తు ప్రమాద తగ్గింపు యొక్క సమర్థవంతమైన నిర్వహణ కోసం అనేక ఏజెన్సీలు మరియు సంస్థలను ఏర్పరుస్తుంది, ప్రతి స్థాయికి ఒక ప్రణాళికను అందిస్తుంది.

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం, 2005 (DMA) భద్రత మరియు ఆసన్నమైన విపత్తుల సరైన నిర్వహణకు హామీ ఇస్తుంది మరియు ప్రజల భద్రత కోసం వాంఛనీయ చర్యలను అమలు చేయడానికి మరియు అమలు చేయడానికి సహాయపడుతుంది. DMA సంస్థాగత మెకానిజమ్‌లను ఏర్పాటు చేస్తుంది, విపత్తు నిర్వహణ కోసం మార్గదర్శకాలను రూపొందిస్తుంది, విపత్తు నిర్వహణ ప్రయత్నాలలో వాటాదారుల బాధ్యతలను నిర్వచిస్తుంది.

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం 2005 లక్ష్యాలు

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం భారతదేశంలో విపత్తు నిర్వహణ మరియు ప్రమాదాల తగ్గింపు కోసం సమగ్రమైన, క్రమబద్ధమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఇది విపత్తుల ప్రభావాన్ని తగ్గించడం మరియు సమర్థవంతమైన పునరావాస చర్యలను ప్రోత్సహించడంపై దృష్టి పెడుతుంది. విపత్తు నిర్వహణ చట్టం, 2005 యొక్క లక్ష్యాలు క్రింద ఉన్నాయి

- వివిధ స్థాయిలలో దేశం కోసం సమర్థవంతమైన విపత్తు నిర్వహణ వ్యవస్థలు మరియు సంస్థాగత యంత్రాంగాలను ఏర్పాటు చేస్తుంది.
- సత్వర ప్రతిస్పందన మరియు రాబోయే విపత్తుల ఉపశమనానికి సంసిద్ధత మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.
- దేశంలోని మొత్తం లేదా కొంత భాగాన్ని విపత్తు వల్ల ప్రభావితమైనట్లు ప్రకటించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది
- విపత్తు నిర్వహణపై దృష్టి సారించి సంబంధిత స్థాయిలలో వివిధ అధికారాలను రూపొందించడానికి సమాఖ్య మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు అధికారం ఇస్తుంది.
- విపత్తు నిర్వహణ యొక్క సమన్వయం, ప్రణాళిక మరియు అమలు కోసం చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను అందిస్తుంది.
- సమర్థవంతమైన విపత్తు ప్రతిస్పందన మరియు పునరుద్ధరణ కోసం వనరుల సమర్థవంతమైన మరియు వాంఛనీయ వినియోగాన్ని సులభతరం చేస్తుంది.
- విపత్తు నిర్వహణకు సంబంధించిన పరిశోధన, శిక్షణ మరియు అవగాహన కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించడం.
- విపత్తు నిర్వహణలో వివిధ ఏజెన్సీలు మరియు సంస్థల సమన్వయాన్ని ప్రోత్సహించడం.

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం ప్రయోజనాలు

విపత్తు నిర్వహణ మరియు ప్రమాదాల తగ్గింపు కోసం విధానాలను రూపొందించడం మరియు నియంత్రించడం ఈ చట్టం యొక్క ప్రాథమిక మరియు ప్రధాన ఉద్దేశ్యం. డిజాస్టర్ మేనేజ్‌మెంట్ అథారిటీకి ప్రధానమంత్రి చీఫ్.

- విపత్తు నిర్వహణ విధానాలను అమలు చేయడానికి నియంత్రించడం, అమలు చేయడం మరియు సహకరించడం
- విపత్తు ప్రభావిత రాష్ట్రానికి మరియు ప్రజలకు ఆర్థిక సహాయాన్ని నిర్వహించడం
- ప్రధానంగా నష్టపోయిన దేశాలకు భరోసా, అవసరమైన సహాయం మరియు క్రమమైన సహాయాన్ని అందించడం
- విపత్తు నివారణ, ఉపశమనానికి అవసరమైన చర్యలను అందించడం లేదా రాబోయే విపత్తుల కోసం సంసిద్ధత మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం
- నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ డిజాస్టర్ మేనేజ్‌మెంట్ ద్వారా విధానాలు మరియు మార్గదర్శకాలను ఏర్పాటు చేయడం

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం 2005 ప్రకారం అధికారులు

ప్రభుత్వం మరియు చట్టం ప్రమాదాన్ని తగ్గించడం మరియు అనివార్యమైన విపత్తులను తగ్గించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి. విపత్తు నిర్వహణ చట్టం 2005 ద్వారా, వివిధ స్థాయిలలో అధికారులను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా సురక్షితమైన మరియు స్థిరమైన పర్యావరణం కోసం విధానాలను పునర్నిర్మించాలని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది.

- **జాతీయ విపత్తు నిర్వహణ అథారిటీ (NDMA) :** విపత్తు నిర్వహణ కోసం విధానాలు, ప్రణాళికలు మరియు మార్గదర్శకాలను రూపొందించడానికి ఏర్పాటు చేయబడింది. అథారిటీ యొక్క ఛైర్‌పర్సన్ భారతదేశ ప్రధాన మంత్రి, మరియు NDMAలో వైస్ ఛైర్‌పర్సన్‌తో సహా తొమ్మిది మంది కంటే ఎక్కువ సభ్యులు ఉండరు. సభ్యులందరి పదవీకాలం 5 సంవత్సరాలు.
- **రాష్ట్ర విపత్తు నిర్వహణ అథారిటీ (SDMA) :** సంబంధిత రాష్ట్రాలకు విపత్తు వ్యూహాలను ప్లాన్ చేయడం మరియు సిద్ధం చేయడం బాధ్యత వహిస్తుంది. ఛైర్‌పర్సన్ ముఖ్యమంత్రి, అతను ఎనిమిది మంది సభ్యులను నియమిస్తాడు.
- **జిల్లా విపత్తు నిర్వహణ (DDMA):** ఛైర్‌పర్సన్ కలెక్టర్, జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ లేదా జిల్లా డిప్యూటీ కమిషనర్.
- నేషనల్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీలో ఆర్థిక, హోం, ఆరోగ్యం, విద్యుత్ మరియు వ్యవసాయం వంటి వివిధ మంత్రిత్వ శాఖలకు ప్రాతినిధ్యం వహించే ప్రభుత్వ కార్యదర్శి స్థాయి అధికారులు ఉంటారు. దేశం కోసం జాతీయ విపత్తు నిర్వహణ ప్రణాళికను సిద్ధం చేయడం, సమీక్షించడం మరియు నవీకరించడం కమిటీ బాధ్యత.
- నేషనల్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ ఫోర్స్ (NDRF) విపత్తులపై ప్రతిస్పందించడంలో జాగ్రత్తలు తీసుకుంటుంది మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వంచే నియమించబడిన డైరెక్టర్-జనరల్ నేతృత్వంలో ఉంటుంది.

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం 2005 దశలు

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం, 2005 ప్రకారం విపత్తు నిర్వహణలో నాలుగు దశలు ఉన్నాయి. విపత్తు సంఘటనలో త్వరిత మరియు శీఘ్ర ప్రతిస్పందనల కోసం చురుకుగా ప్రణాళిక చేయడం మరియు పునరుద్ధరణ, బాధిత వారికి నిత్యావసరాలను అందించడానికి ఇది ప్రాథమికంగా ముఖ్యమైనది.

- ఉపశమనము
- సంసిద్ధత
- ప్రతిస్పందన
- పునరుద్ధరణ

Adda247 తెలుగు

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం 2005 నిబంధనలు

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం, 2005 జాతీయ, రాష్ట్ర మరియు జిల్లా స్థాయిలలో విపత్తుల సమర్థవంతమైన నిర్వహణ కోసం అధికారాలు మరియు సంస్థలను ఏర్పాటు చేస్తుంది. ఇది ప్రతి స్థాయికి 'ప్రణాళిక'ను కూడా అందిస్తుంది మరియు వరుసగా కూర్పు మరియు విధులను నిర్దేశించింది. చట్టంలోని కొన్ని ముఖ్యమైన నిబంధనలు దిగువన అందించాము.

- సెక్షన్ 3 నేషనల్ డిజాస్టర్ మేనేజ్‌మెంట్ అథారిటీని ఏర్పాటు చేయడానికి అధికారం ఇస్తుంది. భారత ప్రధానమంత్రి చైర్‌పర్సన్, మరియు తొమ్మిది మందికి మించని ఇతర సభ్యులను చైర్‌పర్సన్ నామినేట్ చేయాలి.
- విపత్తు నిర్వహణపై విధానాలను రూపొందించడం, ఇతర మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు విభాగాల ద్వారా జాతీయ ప్రణాళిక మరియు ప్రణాళికలను ఆమోదించడం, రాష్ట్ర అధికారులు, మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు విభాగాలకు మార్గదర్శకాలను రూపొందించడం, ఉపశమనానికి నిధులను సిఫార్సు చేయడం వంటి జాతీయ విపత్తు నిర్వహణ అథారిటీ యొక్క అధికారాలు మరియు విధులను సెక్షన్ 6 అందిస్తుంది, మొదలైనవి
- విపత్తు నిర్వహణలో నిపుణులు మరియు ఆచరణాత్మక అనుభవం ఉన్న వ్యక్తులతో కూడిన విపత్తు నిర్వహణకు సంబంధించిన వివిధ అంశాలపై సలహాలు లేదా సిఫార్సులు చేయడానికి సలహా కమిటీని ఏర్పాటు చేయడానికి సెక్షన్ 7 నేషనల్ అథారిటీని అనుమతిస్తుంది.
- సెక్షన్ 8 నేషనల్ అథారిటీకి సహాయం చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క నేషనల్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తుంది. జాతీయ కార్యనిర్వాహక కమిటీ తన విధులను సజావుగా నిర్వర్తించడానికి ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ ఉప సంఘాలను ఏర్పాటు చేయవచ్చు.
- సెక్షన్ 10 జాతీయ కార్యనిర్వాహక కమిటీ యొక్క అధికారాలు మరియు విధులను నిర్దేశిస్తుంది, అవి విపత్తు నిర్వహణ కోసం సమన్వయ మరియు పర్యవేక్షణ సంస్థగా వ్యవహరించడం, జాతీయ అథారిటీచే ఆమోదించబడే జాతీయ ప్రణాళికను సిద్ధం చేయడం, జాతీయ విధానం అమలును పర్యవేక్షించడం, సాంకేతిక సహాయం అందించడం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మరియు అధికారులకు వారి విధులను నిర్వర్తించడం మొదలైనవి.
- సెక్షన్ 14 స్టేట్ డిజాస్టర్ మేనేజ్‌మెంట్ అథారిటీని ఏర్పాటు చేయడానికి అధికారం ఇస్తుంది. అధికారంలో రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి లేదా కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్‌ను రాష్ట్ర అథారిటీకి ఎక్స్-అఫీషియో చైర్‌పర్సన్‌గా మరియు రాష్ట్ర అథారిటీ చైర్‌పర్సన్ నామినేట్ చేయడానికి ఎనిమిది మందికి మించని ఇతర సభ్యులు ఉంటారు.
- విపత్తు నిర్వహణపై సిఫార్సులు చేయడానికి రాష్ట్ర అథారిటీ ఒక సలహా కమిటీని ఏర్పాటు చేయవచ్చని సెక్షన్ 17 పేర్కొంది, ఇది ఆచరణాత్మక అనుభవంతో విపత్తు నిర్వహణలో నిపుణులను కలిగి ఉంటుంది.
- విపత్తు నిర్వహణపై రాష్ట్ర విధానాన్ని రూపొందించడం, రాష్ట్ర ప్రణాళిక మరియు ఇతర శాఖల ప్రణాళికలను ఆమోదించడం, రాష్ట్రంలోని వివిధ శాఖలకు మార్గదర్శకాలను రూపొందించడం, రాష్ట్ర ప్రణాళిక అమలును పర్యవేక్షించడం వంటి రాష్ట్ర విపత్తు నిర్వహణ అథారిటీ యొక్క అధికారాలు మరియు విధులను సెక్షన్ 18 నిర్దేశిస్తుంది.
- సెక్షన్ 25 జిల్లా డిజాస్టర్ మేనేజ్‌మెంట్ అథారిటీని ఏర్పాటు చేయడానికి అధికారం ఇస్తుంది. సెక్షన్ 30 జిల్లా అధికారం యొక్క అధికారాలు మరియు విధులను తెలియజేస్తుంది, అవి జిల్లాకు విపత్తు నిర్వహణ ప్రణాళికను సిద్ధం చేయడం, ప్రణాళికలు మరియు విధానాల అమలును పర్యవేక్షించడం, విపత్తులకు గురయ్యే ప్రాంతాలను గుర్తించడం మొదలైనవి.

- సెక్షన్ 28 ప్రకారం జిల్లా అథారిటీ తన విధులను సమర్థవంతంగా నిర్వర్తించడం కోసం ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ సలహా కమిటీలు మరియు ఇతర కమిటీలను ఏర్పాటు చేయవచ్చు.
- వైద్య సిబ్బంది, ఇంజనీర్లు, టెక్నీషియన్లు, డాగ్ స్క్వాడ్‌లు, రక్షకులు మొదలైన శిక్షణ పొందిన నిపుణుల సహాయంతో బెదిరింపు విపత్తు పరిస్థితుల సమయంలో ప్రత్యేక ప్రతిస్పందనను అందించడానికి జాతీయ విపత్తు ప్రతిస్పందన దళాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని సెక్షన్ 44 ఇన్‌స్టిట్యూట్‌లు సూచిస్తున్నాయి.

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం 2005పై విమర్శలు

విపత్తు నిర్వహణ చట్టం, 2005పై ఈ క్రింది విమర్శలు ఉన్నాయి:

- 'విపత్తు-పీడిత మండలాలు' ప్రకటించడానికి నిబంధనలు లేకపోవడం వల్ల హాని కలిగించే ప్రాంతాలలో సంభావ్య నష్టాలను తగ్గించడంలో ఇబ్బంది ఏర్పడుతుంది.
- జిల్లా స్థాయిలో డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ ఫండ్, డిజాస్టర్ మిటిగేషన్ ఫండ్ అమలు కాలేదు.
- సాంకేతికత లేకపోవడం, పరికరాల కొరత మరియు ప్రతిస్పందన మరియు అమలులో జాప్యం నిరంతరం ఉన్నాయి.
- విపత్తుల సంకుచిత నిర్వచనం చట్టంలోని మరో లోపం. సెక్షన్ 2(డి) కింద చట్టం విపత్తులను నిర్వచిస్తుంది. నిర్వచనంలో పేర్కొన్న మరియు మిగిలి ఉన్న విపత్తులను ఎదుర్కోవడానికి చట్టంలో సమర్థవంతమైన యంత్రాంగం లేదు.
- నేషనల్ డిజాస్టర్ మేనేజ్‌మెంట్ అథారిటీ సిబ్బందికి విపత్తు నిర్వహణలో దాని నివారణ లేదా ఉపశమనానికి అవసరమైన పరికరాలు, సౌకర్యాలు, సాంకేతికత మొదలైన రకాలు కొరత కారణంగా వనరులు లేవు.
- లోపాలను సరిదిద్దడానికి మరియు విపత్తు ప్రమాదాన్ని తగ్గించడంలో సమాజం, ప్రైవేట్ సంస్థలు మరియు NGOల ప్రమేయాన్ని నిర్ధారించడానికి కొత్త విపత్తు నిర్వహణ మార్గదర్శకాల కోసం నిరంతర అవసరం ఉంది.
- చట్టం కింద స్థాపించబడిన సంస్థలు ఎక్కువ సమయం క్రియారహితంగా ఉంటాయి మరియు కొన్ని సందర్భాల్లో మాత్రమే పనిచేస్తాయి.
- జాతీయ, రాష్ట్ర లేదా జిల్లా స్థాయిలో ఉన్న ఈ అధికారులు ఒకదానితో ఒకటి అతివ్యాప్తి చెందుతున్న విధులను కలిగి ఉండటం వలన గందరగోళం మరియు వైరుధ్యం కారణంగా కార్యాచరణలో జాప్యానికి దారి తీస్తుంది.